

**Інформація щодо засідання Секції з фізичної культури і спорту
Відділення вищої освіти Національної академії педагогічних наук
України**

28 жовтня 2016 р., м. Дніпро

28 жовтня 2016 р. на базі Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту відбулося відкрите засідання Секції з фізичної культури і спорту Відділення вищої освіти Національної академії педагогічних наук України.

В роботі Секції взяли участь члени секції – ректори спеціалізованих вищих навчальних закладів, провідні вчені галузі фізичної культури і спорту, професорсько-викладацький склад університету: Голова Секції з фізичної культури і спорту Відділення вищої освіти НАПНУ, ректор Є. В. Імас (НУФВСУ), ректор В.Г. Савченко (ДДіФК), ректор О.Ю. Ажиппо (ХДАФК), заступник голови Секції, перший проректор М.В. Дутчак (НУФВСУ), ректор Ю.О. Ляний (СПУ імені А.С. Макаренка), проректор з НІР О.В.Борисова (НУФВСУ), директор НДІ В.О. Кашуба (НУФВСУ), завідувач кафедри ТМФВ Т. Ю. Круцевич (НУФВСУ), завідувач кафедри менеджменту Мічуда Ю.П. (НУФВСУ), вчений секретар секції, завідувач кафедри інноваційних та інформаційних технологій у фізичній культурі і спорті О.А.Шинкарук (НУФВСУ).

Засідання відкрив Голова Секції з фізичної культури і спорту Відділення вищої освіти НАПНУ, доктор економічних наук, професор, ректор Національного університету фізичного виховання і спорту України **Імас Євген Вікторович** та наголосив, що 25 березня 2016 року з метою визначення пріоритетів розвитку НАПН України, посилення її ролі в науково-методологічному і методичному забезпеченні наук про освіту, педагогіки і психології, а також враховуючи положення Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», загальними зборами НАПН України схвалено Стратегію розвитку Національної академії педагогічних наук України на 2016-2022 роки. Він зазначив, що в Стратегії окреслено проблемні питання освіти і науки, які потребують модернізації у зв'язку з глобалізацією суспільного життя та впровадженням інновацій. Подальший розвиток людини забезпечується освітою. У зв'язку з цим перед країною поставили складні завдання:

1) утвердити в суспільстві пріоритетність науки – як сфери, що продукує нові знання, і освіти, що олюднює знання, робить їх діяльними.

2) модернізувати освітню діяльність з тим, щоб вона забезпечувала підготовку людини до життя в ХХІ столітті, формувала патріота і конкурентоспроможного громадянина.

Модернізація освітньої діяльності передбачає вирішення низки ключових проблем: забезпечення формування інноваційної людини – людини із інноваційним типом мислення, інноваційною культурою та здатністю до інноваційного типу діяльності, що лише і може забезпечити перехід України

до інноваційного типу прогресу і суспільства знань; утвердження в освіті принципу дитиноцентризму, тобто максимальне наближення навчання і виховання дитини до її сутності, здібностей та врахування її особливостей, що буде сприяти максимальному саморозвитку і самореалізації особистості; перехід до толерантної педагогіки, суб'єктно-суб'єктних відносин у навчальному процесі, взаємна повага учня і вчителя, що забезпечать формування самодостатньої особистості, громадянського суспільства в Україні, демократичний розвиток країни; здійснення підготовки громадянина України до життя в умовах глобального простору, формування свого роду глобалістської людини, що забезпечить сучасний рівень її діяльності, а також конкурентність України в європейському і світовому просторі; формування сучасної системи цінностей у громадян України, що сприяли б максимальній самореалізації кожного з них, утвердженню національної єдності, найповнішому усвідомленню національних інтересів і їх розвитку у співпраці та конкуренції з іншими країнами, включно із захистом незалежності і територіальної цілісності України.

Є.В. Імас підкреслив, що для вирішення зазначених та інших важливих завдань в Стратегії сконцентровано увагу на проведенні суттєвих змін в змісті, цілях, методах і технологіях навчального процесу, його матеріально-технічній базі, самій організації освіти в Україні, мережі закладів освіти, підготовці педагога та створення гідних умов його діяльності. Ключова роль у виконанні цих завдань належить Національній академії педагогічних наук України та безпосередньо Секції з фізичної культури і спорту.

З вітальним словом виступив **ректор** Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту, доктора педагогічних наук, професора **Савченко Віктор Григорович**.

Заступником голови Секції з фізичної культури і спорту Відділення вищої освіти НАПНУ д.фіз.вих., професором **М.В. Дутчаком** було висунуто на обговорення питання про прийняття нового члена до складу Секції – проректора з науково-педагогічної діяльності національного університету з фізичного виховання і спорту, доктора наук з фізичного виховання і спорту, професора, Борисову Ольгу Володимирівну.

В ході роботи було обговорено низку проблемних питань.

Голова Секції з фізичної культури і спорту Відділення вищої освіти НАПНУ, доктор економічних наук, професор, ректор Національного університету фізичного виховання і спорту України **Імас Євгеній Вікторович** зробив доповідь «Сфера фізичної культури і спорту України: законодавчі, економічні та наукові аспекти». Він зазначив, що відзначення 25-річчя незалежності й самостійності України – першого ювілею сучасного етапу державотворення дає можливість оцінити основні здобутки, окреслити головні проблеми та визначити пріоритетні орієнтири подальшого розвитку фізичної культури і спорту – важливої складової гуманітарної політики держави.

Фізична культура як складова загальної культури, суспільними проявами якої є фізичне виховання та масовий спорт, – це важливий чинник

здорового способу життя, профілактики захворювань, організації змістовного дозвілля, формування гуманістичних цінностей та створення умов для всебічного гармонійного розвитку людини. Враховуючи, що суспільні відносини у сфері фізичної культури і спорту відзначаються певною специфічністю, складністю та багатогранністю й мають значну вагу як для суспільства загалом, так і для окремої особи, вони потребують відповідного регулювання на законодавчому рівні.

У 2015 році Закон України «Про фізичну культуру і спорт» експертами Європейського Союзу було визнано таким, що відповідає загальноєвропейським вимогам та євроінтеграційним устремлінням нашої держави. Хоча треба зазначити, що вітчизняне законодавство у сфері фізичної культури і спорту потребує подальшого удосконалення в тренді децентралізації та дерегуляції, а також посилення боротьби проти застосування допінгу у спорті.

За роки незалежності в Україні було прийнято три державних програми розвитку фізичної культури і спорту: перша програма розрахована на період 1994-1997 роки; друга програма мала назву «Фізичне виховання – здоров'я нації» і діяла впродовж 1999-2005 років; третя програма реалізовувалась протягом 2007-2011 років.

Останні п'ять років в Україні відсутній програмний документ розвитку сфери. Об'єктивно розглядаючи згадані державні програми слід зазначити, що вони відіграли певну стабілізуючу функцію. Разом з тим вказані державні програми за багатьма позиціями, особливо щодо фізичної культури, так і залишилось невиконаними або виконаними лише частково.

Є.В. Імас підкреслив, що в умовах сьогодення особливої актуальності набуває реалізація Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація», яка затверджена Указом Президента України від 9 лютого цього року № 42. Метою стратегії є створення у суспільстві умов для оздоровчої рухової активності та здорового способу життя, що забезпечуватиме формування здоров'я громадян як найвищої соціальної цінності в державі.

Істотний вплив на розвиток сфери фізичної культури і спорту протягом останніх 25-ти років спричиняли економічні фактори. На шляху вирішення цього важливого завдання було здобуто низку позитивних результатів. Так, в цілому було значно послаблено державну монополію у сфері економіки фізичної культури і спорту. Сьогодні в Україні, як і в більшості країн, поряд з державним досить активно діють приватний та суспільний сектори національної економіки.

Головою Секції було зазначено, що водночас не можна обійти увагою істотні недоліки економіки фізичної культури і спорту, які не дозволяють сфері відігравати належну роль в українському суспільстві: вкрай низьким залишається рівень бюджетного фінансування фізичної культури і спорту. Малою мірою використовуються ринкові механізми фінансового забезпечення сфери. Недостатнім є внесок приватних структур в

інвестування спортивних організацій та галузевих проектів, що обумовлено їхньою економічною незацікавленістю та кризовими явищами у вітчизняній економіці. Переважна частина населення країни через низький рівень доходів також неспроможна витратити власні кошти на отримання фізкультурно-спортивних послуг.

Наслідком такого стану речей стала низка інших недоліків у формуванні та використанні ресурсного потенціалу сфери фізичної культури і спорту, серед яких:

- незадовільний стан матеріально-технічної бази (за рівнем забезпеченості населення фізкультурно-спортивними залами (із розрахунку на 10 тис. осіб) Україна у 2-3 рази поступається провідним країнам, щодо басейнів – відставання у 30 разів);
- недосконалість системи ресурсного забезпечення централізованої підготовки національних збірних команд, низький рівень фінансового та матеріально-технічного забезпечення дитячо-юнацького і резервного спорту;
- низький рівень заробітної плати, недостатня кількість інструкторів з фізкультурно-оздоровчої діяльності, розбалансованість у системі підготовки та підвищення кваліфікації фахівців та ін.

Усунення вказаних недоліків наступними роками має стати першочерговим завданням не лише відповідальних суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, а й усіх зацікавлених інститутів українського суспільства.

На сучасному етапі розвитку оздоровча рухова активність набуває ознак самостійної, досить масштабної сфери економічної діяльності, яка помітно впливає на макроекономічні показники країн.

Член Секції з фізичної культури і спорту Відділення вищої освіти НАПНУ, ректор Дніпропетровського державного інституту фізичної культури і спорту, доктор педагогічних наук, професор **Савченко Віктор Григорович** ознайомив присутніх із спортивними та науковими здобутками Придніпров'я, з інститутом фізичної культури, його етапами становлення та перспективами розвитку. В.Г. Савченко підкреслив, що в минулому році Дніпропетровський інститут фізичної культури відсвяткував 35-річчя. Має багату історію, трудові та спортивні традиції та зробив значущий внесок у розвиток фізичної культури і спорту Придніпров'я, України.

Президент Федерації плавання України, член виконкому НОК України **Качуровський Дмитро Олегович** ознайомив левів Секції зі статусом підготовки законопроекту щодо реформування системи фізичної культури і спорту України.

Завідувача Науковим сектором європейського права Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування Національної академії правових наук України, кандидат юридичних наук **Саннікова Марина Вікторівна** доповіла про нормативно-правове регулювання відносин у сфері фізичної культури і спорту.

В дискусії взяли участь всі присутні члени секції та викладачі університету.

Також було проведено розширений круглий стіл членами Секції з фізичної культури і спорту НАПНУ за тематикою **«Актуальні проблеми підготовки спеціалістів галузі фізичної культури і спорту»** в рамках Міжнародної науково-практичної конференції **«Основні напрямки розвитку фізичної культури, спорту та фізичної реабілітації»**.

Учасниками круглого стола виступили учителі та методисти фізичної культури, викладачі вищих навчальних закладів; модераторами: доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, перший проректор з науково-педагогічної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України **Дутчак Мирослав Васильович**, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, завідувач кафедри теорії і методики фізичного виховання Національного університету фізичного виховання і спорту України **Круцевич Тетяна Юрївна**; доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, проректор з науково-педагогічної роботи **Москаленко Наталія Василівна**.

За підсумками роботи було прийнято рішення здійснити роботу щодо створення сайту Секції з фізичної культури і спорту Відділення вищої освіти Національної академії педагогічних наук України та журналу галузі «Вісник спортивної науки України». Заплановано провести наступні засідання Секції: в березні 2017 року в Національному педагогічному університеті імені М. М. Драгоманова (Київ); в червні 2017 року в Чернігівському національному педагогічному університеті ім. Т. Г. Шевченка (Чернігів); в жовтні 2017 року в Харківській державній академії фізичної культури (Харків).

**Вчений секретар Секції,
д.фіз.вих, професор**

О.А.Шинкарук